

Dronten/'t Harde, 13 maart 2020

Geachte heer Remkes

Als 2 oud-docenten van de Aeres hogeschool, voorheen de Chr Agrarische Hogeschool te Dronten, willen we U, en uw taskforce, een suggestie doen om de melkveehouders weer perspectief te geven uit deze ammoniak crisis.

We gaan daarbij van een paar vooronderstellingen uit:

1. De gunstige staat van instandhouding van de natuur is gebaat bij een vermindering van de stikstofdeken die over ons land ligt
2. Er is een vrij grote aversie tegen weer een set van regels die aan boeren wordt opgelegd waarvan zij de reikwijdte en de impact niet kunnen overzien en die soms ook fraudegevoelig zijn
3. De meeste boeren graag in-control willen zijn zodat ze hun vakmanschap kunnen gebruiken en om op hun eigen wijze de gestelde doelen willen bereiken.
4. De doelstelling moet eenduidig en makkelijk controleerbaar zijn en geen extra administratieve lasten of extra kosten met zich mee brengen

We komen na ampele overwegingen tot het volgende suggestie:

Gebruik, in het geval van de melkveehouderij, het ureumgetal in de melk als instrument voor het behalen van de doelstelling.

Dit getal wordt bij elke keer dat de melk wordt opgehaald al door de fabriek bepaald en geeft daarom een directe terugkoppeling van het management van de afgelopen dagen

Nadere uitwerking: Het ureumgetal van de melk wordt voor een groot gedeelte bepaald door de samenstelling van het rantsoen dat aan het vee wordt gevoerd en schommelt wat door het jaar heen afhankelijk van de grasgroei. Er is een enorme spreiding van dit getal binnen de melkveehouderij. Het gemiddelde ligt ongeveer op 23-24 mg/100 gram met een spreiding van 17 tot 35. Er is een directe relatie tussen het eiwitgehalte van het voer, het stikstofgehalte in de mest en urine en het ureum-getal van de melk. Afhankelijk van de eiwitbron wordt het overtollig gevoerde eiwit voor circa 10-20% in de melk teruggevonden maar voor 80-90% in de urine. Dat vinden we zowel uit het oogpunt van eiwitbenutting (van eiwitten die vooral uit het buitenland komen) als vanuit de potentiële productie van ammoniak ongewenst. Het is met name de hoeveelheid stikstof in de urine die (mede) de ammoniakvorming in de stal, in de mestopslag en bij het uitrijden van drijfmest veroorzaakt. Via de voeding is het voor een melkveehouder mogelijk de hoeveelheid stikstof in de urine te verminderen en daardoor de stikstofexcretie naar de omgeving te beperken.

Wij stellen voor om als doel over bijv 3 jaar het maximum ureumgetal in de melk op 20 mg/100 gram te stellen en dit via een prijsstaffel vanuit de melkfabriek af te dwingen. Bijv. door voorlopig voor melk met een lager getal dan 20 l of 2 cent per liter meer uit te betalen en voor melk met een ureumgetal van meer dan 23 l of 2 cent minder. Daarnaast moet de fosfaatregeling zoals die nu bestaat ook gehandhaafd worden. Nog meer koeien die elk weliswaar wat minder ammoniak leveren zullen de totale stikstoflast anders niet verminderen. De fosfaatregeling is een van de mogelijkheden om het totaal aantal koeien binnen de perken te houden

De voordelen van deze benadering:

1. Het is makkelijk handhaafbaar
  2. Het zal de import van buitenlands veevoer beperken, dus de kringlooplandbouw bevorderen.
- Daarnaast zullen de niet toegerekende transportkosten, de belasting van het transport op het milieu, ook verminderen. Voor een vingeroefening voor de berekening van die kosten zie de **bijlage**.

3. Er wordt een beroep gedaan op vakmanschap, ondernemerschap en verantwoordelijkheid van de veehouder. De manier waarop het resultaat behaald wordt hangt af van de manier die de boer kiest, er zijn meerdere wegen mogelijk
4. Er is genetisch gezien, via de fokkerij, geen relatie tussen de eigenschap “ureumgehalte” en enige andere productiefactor waarop gefokt wordt, dus een gerichte aanpak via deze weg is ook mogelijk.
5. Binnen de melkveepopulatie zijn er dieren te vinden die vooral goed produceren op overvloedig eiwit in het voer, maar er zijn ook dieren die goed produceren op voer met een laag ruw-eiwit gehalte.
6. Het melkvee wordt meer “naar haar aard” ingezet. Herkauwers zijn uitstekend in staat om uit voor de mens onbenutbaar plantaardig materiaal (minderwaardig veevoer) om te zetten in hoogwaardig voedsel voor de mens, zoals melk en vlees. De huidige trend om de koeien meer als varkens (niet-herkauwers) te voeren met veel hoogwaardig krachtvoer is om meerdere redenen niet gewenst.
7. Omdat de dieren meer “natuurlijk” benut worden zal de stress afnemen, het dierenwelzijn worden bevorderd, de gemiddelde benutbare levensduur worden verlengd en de veeartskosten dalen
8. Doordat het Nederlandse gras in sommige perioden van het jaar te eiwit-rijk is zal er meer vraag zijn naar ander voer, bijv. hooi of maaisel van meer biodiverse percelen (echt kruiden-**RIJK** grasland) om de schommelingen in het ureumgetal te dempen
9. De behoefte om voor het maximum te gaan in de Nederlandse biljartlakens, raaigrasakkers (ook wel eens grasfalt genoemd) wordt minder, waardoor er ruimte komt om andere functies een meer reële kans te geven zoals weidevogels of bloemrijke weiden voor de insecten.
10. Het saldo (opbrengsten min directe kosten) zal misschien op korte termijn niet stijgen, maar na een gewenningsperiode van bodemleven en darmflora aan het nieuwe systeem gaat het ecosysteem zelf meewerken en zullen de kosten verder dalen. Meerdere studies hebben dit aangetoond
11. Het brengt geen extra analysekosten met zich mee en de administratieve lasten zijn niet groter.

We geven U de bovenstaande suggesties en adviezen graag in overweging. Natuurlijk zijn we bereid om deze toe te lichten. We zouden zo graag zien dat er voor boeren weer perspectief komt en dat de natuur zich herstellen kan zodat we kunnen bijdragen aan een beter en mooier Nederland.

Met vriendelijke groet

Ir. M.K.W. Drok
oud-docent plantenteelt en cursus natuurboeren
midrok@gmail.com

en

Ir. J. J van Veldhuizen
oud-docent Veevoeding
jacobjanny@gmail.com